

CHARAKTERISTIKA POJISTNÝCH PODVODŮ

Příspěvek XV. mezinárodní konference soudních znalců – Brno, leden 2006.

Podvod je jedním z druhů trestných činů patřících do kategorie majetkové kriminality. Podvody jsou považovány za velmi nebezpečnou formu trestné činnosti zejména pro svoji kvalifikovanost a výskyt jak v oblasti obecné kriminality, tak v oblasti hospodářské kriminality, resp. v oblasti tzv. kriminality „bílých límečků“¹⁾.

Základní formy páchaní trestného činu podvodu, uvedené ve skutkové podstatě v § 250 trestního zákona však platí i u trestného činu pojistného podvodu podle § 250a) trestního zákona a patří k nim:

1. Uvedení v omyl.
2. Využití omylu.

Tyto dvě základní formy se modifikují v řadě způsobů spáchání podvodů, z nichž ne každý lze aplikovat na pojistné podvody.

- 1. Uvedení v omyl nebo využití omylu v osobě** – tento způsob nelze u pojistného podvodu nalézt neboť pachatel zde poškozeného neuvádí v omyl, nebo nevyužívá jeho omylu ve vztahu ke svému společenskému nebo pracovnímu postavení a ani ve vztahu ke své totožnosti. Pachatel zde téměř nikdy svoji totožnost nezatajuje, neboť předpokládané pojistné plnění musí přijmout konkrétní fyzická nebo právnická osoba a dále pro uzavření pojistné smlouvy není třeba ani určitého společenského nebo pracovního postavení.
- 2. Uvedení v omyl nebo využití omylu ve vztahu k předmětu podvodu rovněž není typický způsob páchaní pro pojistné podvody**, neboť pachatel zde není tou osobou, která určitou věc nebo službu prodává.
- 3. Uvedení v omyl nebo využití omylu ve faktu činnosti či události** – tato jednání pachatelů spočívající ve vyvolání nebo využití mylných představ jednak o činnosti pachatele a i o vzniku určité události jsou typickými jednáními pachatelů pojistných podvodů. V případě, že pachatel vyvolává nebo využívá mylných představ o své činnosti je pro pojistný podvod charakteristické jednání, které spočívá v tom, že při sjednávání pojistné smlouvy uvádí nepravdivé údaje a v případě, že pachatel vyvolává nebo využívá mylných představ o vzniku určité události, je pro pojistný podvod charakteristické jednání, které spočívá v tom, že nepravdivé údaje uvádí pachatel při uplatnění nároku na pojistné plnění.
- 4. Uvedení v omyl nebo využití omylu ve vztahu k příslibům** – těmito jednáními pachatelů nelze naplnit skutkovou podstatu trestného činu pojistného podvodu.

¹⁾ KONRÁD Z. a kol.: Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů. Policejní akademie, Praha 1996.

- 5. Uvedení v omyl nebo využití omylu kombinováním výše uvedených způsobů** – široká škála jednání směřující ke spáchání jak trestného činu podvodu tak i trestného činu pojistného podvodu je kombinací výše naznačených způsobů jednání.

K typickým formám pojistných podvodů můžeme zařadit pojistné podvody u důchodového pojištění u úrazového pojištění, u pojištění léčebných výloh, u pojištění příjmů v době pracovní neschopnosti, u pojištění vážných chorob, u pojištění domácnosti včetně rekreačních domácností, u pojištění staveb u cestovního pojištění, u pojištění odpovědnosti za škodu, a další.

V dopravě jsou však typické dvě formy pojistných podvodů, kterými jsou:

- **havarijní pojištění motorových vozidel.** Jde o jeden z nejméně frekventovaných způsobů páchaní trestného činu pojistný podvod. Havarijní pojištění motorových vozidel je uzavíráno zejména pro případ poškození, zničení nebo odcizení motorového vozidla.

V první skupině jsou pojistné podvody, kdy dochází k údajným krádežím vozidel. Pachatelé zde uvádějí v omyl pojistitele jednak při sjednávání pojistných smluv zejména tím, že se snaží:

- nadhodnotit vozidlo dodatkovou výbavou, které vozidlo není vybaveno, nebo je vybaveno jen pro sjednání pojistné smlouvy a poté je tato výbava opět vymontována,
- pojistit vozidlo, které bylo odcizeno v zahraničí a dovezeno do České republiky, kde pro něj byly vytvořeny nové identifikační znaky (VIN, číslo motoru apod.), nové doklady,
- přihlásit vozidlo k provozu v České republice a poté pojistit vozidlo, které je zapůjčeno spolupachatelem (i když je formálně deklarován jeho prodej) ze zahraničí, vozidlo se po uzavření pojistné smlouvy vrací zpět do zahraničí a v České republice je nahlášeno jeho údajné odcizení a poté i pojistná událost,
- při uzavírání pojistné smlouvy se změnou identifikačních znaků a dokladů zatajit skutečné „stáří“ vozidla a poté při údajné krádeži získat vyšší pojistné plnění,
- ve spolupráci s pracovníky pojišťoven uzavírat pojistné smlouvy na vozidla prodaná mimo území České republiky a v podstatě pojišťovat pouze „doklady od vozidla“,
- ve spolupráci s pracovníky pojišťoven uzavírat pojistné smlouvy na vozidla, která již byla skutečně odcizena, a proto antitadují dobu uzavření pojistné smlouvy a snaží se vzbudit dojem, že vozidlo bylo v době odcizení pojištěno.

U této skupiny pojistných podvodů jsou praxí zaznamenávány dva klasické způsoby páchaní pojistných podvodů. *První* spočívá v tom, že u odcizeného vozidla jsou zaměněny základní identifikační znaky (tzv. VIN), výrobní čísla jednotlivých agregátů jinými, které byly zpravidla vyříznuty z vozidla, které není bezprostředně nijak spojeno s trestným činem. Tato identifikační čísla a znaky jsou zpravidla vzata z vrakovaných automobilů shodného typu, který je již zpravidla odhlášen. *Druhý* způsob spáchání je charakteristický tím, že řidič se svým řádně pojištěným vozidlem, nebo vozidlem vypůjčeným v auto půjčovně (včetně leasingu), legálně vycestuje do zahraničí a zde vozidlo prodá. Nový majitel vozidlo zaregistruje, původní majitel po návratu do vlasti nahlásí policii odcizení vozidla v České republice.

Ve druhé skupině jsou pojistné podvody, kdy dochází k údajným poškozením vozidel při dopravních nehodách nebo živelných událostech. Pachatelé zde uvádějí v omyl pojistitele jednak při sjednávání pojistných smluv zejména tím, že se snaží:

- ve spolupráci s pracovníky pojišťoven uzavírat pojistné smlouvy na vozidla, která již předtím byla poškozena při dopravní nehodě a proto antidatují dobu uzavření pojistné smlouvy a snaží se vzbudit dojem, že vozidlo bylo v době nehody pojištěno
- a dále uvádějí pojistitele v omyl při hlášení pojistných událostí tím, že:
 - ve spolupráci s příslušníky dopravní policie vytvářejí fingované protokoly o dopravní nehodě a poté pracovníkům pojišťoven k prohlídce přistavují jiné havarované vozidlo,
 - nebo u nižších škod, kde není vyžadována prohlídka havarovaného vozidla pracovníkem pojišťovny, nahlásí údajnou nehodu, doloží potvrzení o dopravní nehodě od policie a pojistnou událost si nechají likvidovat,
 - ve spolupráci s pracovníky autoopraven úmyslně nadhodnocují cenu opravy a uvádějí výměnu náhradních dílů, které jsou pouze opraveny nebo nebyly vůbec poškozeny.

Druhou typickou formou pojistných podvodů u motorových vozidel je **pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla**. Z titulu tohoto pojištění je hrazena škoda způsobená provozem motorového vozidla druhému účastníku dopravní nehody usmrcením, újmou na zdraví, poškozením, zničením, ztrátou nebo odcizením věci v souvislosti se škodou způsobenou provozem vozidla. Pachatelé zde mohou uvést v omyl pojistitele pouze při uplatnění nároku na pojistné plnění a to zejména tím, že u poškození motorových vozidel:

- ve spolupráci s příslušníky dopravní policie vytvářejí fingované protokoly o dopravní nehodě a poté pracovníkům pojišťoven k prohlídce přistavují jiné havarované vozidlo, nebo u nižších škod, kde není vyžadována prohlídka havarovaného vozidla pracovníkem pojišťovny, nahlásí údajnou nehodu, doloží potvrzení od policie a pojistnou událost si nechají likvidovat rozpočtem pojišťovny,
- za spoluúčasti druhého řidiče, obvykle „známého“ pachatele, inscenují domněle dopravní nehody, které poté nechávají vyšetřit policii a škodu na vozidle hradí pojišťovna z titulu pojištění jejich „známého“,
- ve spolupráci s pracovníky autoopraven úmyslně nadhodnocují cenu opravy a uvádějí výměnu náhradních dílů, které jsou pouze opraveny nebo nebyly vůbec poškozeny.

KRIMINOGENNÍ FAKTORY

Jde o velmi časté pojistné události, které vykazují vysoké procento podvodných jednání. Z kriminogenních faktorů lze uvést např.:

- *rozporné místo škody* – připravená (zinscenovaná) škoda, např. vozidlo bylo záměrně ponecháno v oblasti s nadměrným výskytem krádeží vozidel nebo odvezeno na opuštěné místo a tam podpáleno,
- *vozidlo nalezeno shořelé* – krádež a požár mohly být pojištěným zinscenovány,
- *neúplná nebo sporná dokumentace o vozidle* – vozidlo může být ojeté, neschopné jízdy nebo odcizené, investice do opravy jsou nerentabilní,
- *najetý vysoký počet kilometrů, špatný technický stav* – vozidlo může být u konce životnosti, je neprodejné nebo náklady za jeho opravu jsou příliš vysoké,
- *počet ujetých kilometrů zjevně neodpovídá stáří vozidla*,
- *sporný nebo neprůkazný způsob koupě* – vozidlo nemuselo vůbec existovat, nebo nemusí být vlastnictvím pojištěného,
- *vniknutí do vozidla je v rozporu s uvedenými okolnostmi* – škoda se nemusela stát uvedeným způsobem nebo se nemusela stát vůbec a další.

CHARAKTERISTIKA PACHATELŮ TRESTNÉHO ČINU POJISTNÝ PODVOD

Jestliže u trestného činu podvod spočívá úspěch podvodného jednání v intelektuálních schopnostech pachatele, ve schopnosti navazovat kontakty, jeho znalostech a výřečnosti, schopnosti improvizovat a přizpůsobit se situaci, nedá se tato charakteristika obecně převzít pro pachatele všech výše uvedených pojistných podvodů rozdělených podle předmětu útoku pachatele.

Obecně lze říci, že tyto atributy pachatel trestného činu pojistný podvod v souvislosti s havarijním pojištěním motorových vozidel a zákonného pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla nemusí mít žádné výrazné intelektové nebo jiné schopnosti. Pachatelem zde může být kdokoli, kdo má způsoblost k právním úkonům a je oprávněn uzavřít pojistnou smlouvu. Spáchání některých pojistných podvodů předpokládá, že pachatel musí vlastnit nebo mít v nájmu určitou věc, která je předmětem pojištění, uskutečnit jednání nebo provozovat činnost, které jsou předmětem pojištění. Například pachatelé pojistných podvodů směřujících proti havarijnímu pojištění motorových vozidel, kteří jsou nejpočetnější skupinou pachatelů trestných činů pojistného podvodu, jsou obvykle osoby:

- bez středoškolského vzdělání,
- nemajetní, jsou tzv. bílými koňmi,
- ve věku 20–30 let,
- bez výjimečných intelektových schopností,

kteří se nechají zlákat (za velmi malou finanční odměnu, která představuje asi 1–5 % ceny vozidla) organizátory pojistných podvodů, aby si na svoji osobu vzali na leasing vozidlo, které poté oni sami, nebo další osoby vyvezou mimo území České republiky, kde je prodají a nahlásí policii v zahraničí nebo v České republice jeho údajné odcizení.

PRÁVNÍ KVALIFIKACE POJISTNÝCH PODVODŮ

Pojistné podvody jsou vzhledem ke specifickým způsobům páchaní a okolnostem, za kterých jsou páhány, zvláštní kategorií podvodných jednání a tomu odpovídá i speciální trestný čin dopadající na pojistné podvody. Trestného činu **pojistný podvod podle § 250a** trestního zákona se dopustí ten:

- (1) *Kdo při sjednávání pojistné smlouvy nebo při uplatnění nároku na plnění z takové smlouvy uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí.*
- (2) *Kdo úmyslně vyvolá pojistnou událost, nebo kdo stav vyvolaný pojistnou událostí udržuje v úmyslu zvýšit vzniklou škodu.*
- (3) *Způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 na cizím majetku škodu nikoliv malou.*
- (4) a) *Spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny.*
b) *Způsobí-li takovým činem na cizím majetku značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek.*
- (5) *Způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 na cizím majetku škodu velkého rozsahu.*

V ustanovení § 250a trestního zákona jsou obsaženy dvě základní skutkové podstaty trestného činu pojistný podvod v odstavci prvním a druhém. Trestný čin je konstruován jako zvláštní případ podvodu v pojišťovnictví a navíc umožňuje postih přípravy podvodu. Umožňuje postih pachatele, aniž by svým jednáním způsobil škodu. Hned v úvodu je nutné však zdůraznit, že toto ustanovení nelze uplatnit na podvodná jednání spojená se zákonným pojištěním odpovědnosti z provozu motorových vozidel, které se nesjednává a podvodným jednáním pachatele by nebyl naplněn zákonný znak ustanovení § 250a odst. 1 trestního zákona: „... Kdo při sjednávání ...“. Jak jsem již uvedl, základní skutkové podstaty tohoto trestného činu jsou zvláštní formou přípravy k trestnému činu podvodu. Na rozdíl od přípravy podle § 7 odst. 3 písm. a) trestního zákona není však dána pachateli trestného činu pojistný podvod možnost dobrovolného upuštění od jednání, (které má povahu konání) a tím by zanikala trestnost. Stejně tak nepřichází v úvahu, aby se pachatel dopustil přípravy trestného činu pojistný podvod. Přípravné jednání je tedy znakem základních skutkových podstat. To vše znamená, že trestný čin pojistný podvod je v poměru speciality k trestnému činu podvod podle § 250 trestního zákona a z tohoto důvodu je i vyloučen jejich jednočinný souběh.

Jednání, které je postihováno podle odstavce prvního se váže k časovým souvislostem spojeným s podvodným úmyslem. Trestného činu podle § 250a odst. 1 trestního zákona se pachatel dopouští:

- **při sjednávání pojistné smlouvy nebo**
- **při uplatnění nároku na plnění z takové smlouvy.**

V obou případech jednání spočívá v tom, že pachatel uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí.

Pojistná smlouva je právní skutečností na jejímž základě vzniká, trvá i zaniká pojištění. Jde o dvoustranný právní úkon mezi pojištěncem a pojistníkem, který je v dalším právním vztahu označován i jako pojištěný.

Sjednáváním pojistné smlouvy se rozumí jak postup při uzavírání pojistné smlouvy, tak i postup při změně pojistných podmínek

obsažených v již před tím uzavřené pojistné smlouvě. Rozumí se jím tedy činnost při podávání a projednávání návrhu k uzavření pojistné smlouvy. Z časového hlediska jde o činnost do uzavření smlouvy. Pojistná smlouva je uzavřena okamžikem, kdy navrhovatel obdrží sdělení o přijetí svého návrhu nebo také tím, když pojistitel obdrží pojistné ve výši uvedeném v návrhu pojistné smlouvy. Pojistná smlouva je v tomto případě uzavřena okamžikem zaplacení pojistné smlouvy. Pro posouzení okamžiku uzavření pojistné smlouvy je rozhodné razítko s datem zaplacení pojistného (pošty nebo finanční instituce v případě převodu z účtu pojištěného)²⁾. Při sjednávání pojistné smlouvy i při uplatnění nároku plynoucího z pojistné události je povinností ze strany pojištěného uvést pravdivě všechny skutečnosti rozhodné pro uzavření pojistné smlouvy i k likvidaci pojistné události a informace, které jsou předmětem oprávněného zájmu pojistitele³⁾.

Uplatnění nároku na plnění z takové smlouvy se z dikce této právní věty týká nároku pojištěného, případně jiných nároků ze smlouvy plynoucích. Pojištěnému přísluší ze zákona *právo na plnění*, kterým je pojistné plnění z pojistné události, které uplatňuje zpravidla ten, komu byla pojistnou událostí způsobena škoda⁴⁾ na majetku, újma na zdraví, nebo i jiné osoby v pojistné smlouvě (v zákoně) uvedené v případě uplatnění pojistného plnění v souvislosti se smrtí pojištěné osoby. Tímto „uplatněním nároku na plnění z takové smlouvy“ však není uplatnění nároku na plnění ze strany poškozeného, který je rozdílným subjektem od osoby pojištěné⁵⁾. *Např. pojistnou událostí vznikne škoda i třetí osobě, která není subjektem pojistného vztahu. Nárok na plnění z pojistné smlouvy může uplatnit pouze ta osoba, která uzavřela pojistnou smlouvu. V případě, že by se tato třetí osoba (poškozený) domáhala pojistného plnění z pojistné smlouvy, která se jí netýká, na základě nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů, nelze ji postihnout pro trestný čin pojistný podvod podle § 250a odst. 1 trestního zákona, lze však její jednání kvalifikovat jako trestný čin podvod podle § 250 odst. 1 písm. a) nebo b) trestního zákona.*

Pojistného podvodu podle § 250a odst. 1 trestního zákona se může dopustit jak pojištěnec tak i pojistitel, přesněji řečeno osoba oprávněná jednat jménem pojistitele, kterým je právnická osoba – pojišťovna ve formě akciové společnosti, popř. státního podniku či družstva, a to tím, že vědomě při uzavírání pojistné smlouvy nebo při osobním projednávání pojistné události uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje, nebo podstatné údaje zamlčí a tím způsobí např. nižší plnění k pojistné události než na které měl pojištěný z titulu uzavřených podmínek nárok.

Nepravdivými údaji jsou takové údaje, které vůbec neodpovídají skutečnému stavu, byť se týkají jenom určité dílčí skutečnosti.

Hrubě zkreslenými údaji jsou takové, které jsou z části mylné, neúplně informují o podstatných okolnostech, důležitých pro uzavření pojistné smlouvy nebo k vyřízení pojistné události.

Zamlčením podstatných údajů je rozuměno úmyslné zamlčení skutečností, na základě kterých by nedošlo např. k uzavření pojistné

2) Tamtéž, § 792.

3) Srovnej tamtéž, § 793 odst. 1.

4) Srovnej tamtéž § 797.

5) Srovnej Trestní zákon, Komentář, C.H.BECK, 3. Vydání, Praha 1998, vysv. č. 9, str. 1157.

smlouvy nebo nároky plynoucí z pojistné události by nebyly pojistitelem akceptovány.

Po *subjektivní stránce* jde o úmyslný trestný čin, kterého se může dopustit kterýkoliv z účastníků pojistné smlouvy. V této souvislosti je potřebné připomenout terminologický rozdíl mezi *pojistikem* a *pojištěným*. *Pojistník* je subjektem pojistného právního vztahu, uzavírá pojistnou smlouvu a má povinnost řádně a včas platit pojistné.

Pojištěný je osoba, která je účastníkem pojistné události, tj. má právo na plnění z pojistné události, pokud ve smlouvě není dohodnuto jinak, a má povinnost bez zbytečného odkladu písemně oznámit pojistnou nebo škodní událost. U řady pojistných vztahů je pojištěný i pojištěný jedna osoba. Z trestně právního hlediska pachatelem pojistného podvodu v souvislosti se sjednáváním pojistné smlouvy může být pojištěný a zástupce pojistitele. Pachatelem téhož trestného činu v souvislosti s uplatňováním nároků na plnění z pojistné smlouvy může být pojištěný, výjimečně zástupce pojistitele. Pokud jde o prokazování těžšího následku, ke spáchání trestného činu podle § 250a odst. 1 trestního zákona není vyžadován vznik škody, proto ani úmysl pachatele ke způsobení škody není potřebné dokazovat.

Skutková podstata odstavce druhého souvisí již s pojistnou událostí, s jejím úmyslným vyvoláním nebo udržováním protiprávního vztahu, v úmyslu zvýšit vzniklou škodu. *Pojistná událost* je občanským zákoníkem definována jako skutečnost, se kterou je spojen vznik povinnosti pojistitele plnit. Rozsah této povinnosti je pak blíže konkretizován v pojistné smlouvě a ve všeobecných pojistných podmínkách⁶⁾. Předmětem plnění z pojistné smlouvy mohou být podle občanského zákoníku pouze nahodilé události, které jsou blíže označeny ve smlouvě⁷⁾. Při plnění závazku pojistitele tedy platí zásada platná pro všechny druhy pojištění, že pojištěným se poskytuje ochrana před následky z nahodilých událostí vyjma zákonného pojištění, které poskytuje ochranu poškozeným i před úmyslnými jednáními pojištěného.

Skutková podstata trestného činu pojistný podvod ve druhém odstavci předpokládá tři způsoby jednání pachatele:

- úmyslné vyvolání pojistné události (např. založení požáru stavení, úmyslné havarování s motorovým vozidlem apod.),
- úmyslné vyvolání pojistné události a její udržování v úmyslu zvýšit vzniklou škodu (např. následek z úmyslně založeného požáru se pachateli zdá být nedostatečný z hlediska výše plnění z pojistné události, proto následek zvýší vhozením kanistru s hořlavinou do požářiště a tím následek výrazně zvýší), z právního hlediska jde o souběh dvou samostatných jednání,
- nahodilý vznik pojistný události a její úmyslné udržování v úmyslu zvýšit vzniklou škodu (např. k požáru stavení dojde vlivem přírodních sil – blesk, ovšem následek požáru je nepatrný. Pojištěný pojme záměr využít tuto pojistnou událost k získání finančních prostředků na výstavbu nového objektu a proto nahodile vzniklý požár rozšíří na celý objekt).

⁶⁾ Srovnej zák. č. 363/1999 Sb. O pojištnictví, ve znění pozdějších předpisů, § 13, § 788 Občanského zákoníku.

⁷⁾ Srovnej BIČOVSKÝ J., HOLUB M.: Občanský zákoník, Linde 1996 a další pozdější vydání, § 788.

Po subjektivní stránce zákon vyžaduje úmyslné zavinění, které však nemusí směřovat k uplatnění nároku na pojistné plnění. Motivem popsaného jednání pachatele může být i způsobení škody pojistiteli a k tomu na cizím majetku, který není předmětem pojistné smlouvy, kterou má uzavřenu pachatel. Naopak zákon nevyžaduje, že se musí jednat o útok na cizí majetek. Pojistnou událost může vyvolat pojištěný nebo pojištěný na vlastním majetku, který je předmětem pojištění. Udržováním stavu vyvolaného pojistnou událostí se rozumí jednání pachatele, kterým pojistnou událost, která nenastala jeho jednáním, pojistnou událost udržuje nebo ji prodlužuje. Udržování pojistné události přitom činí v úmyslu zvýšit vzniklou škodu. Např. občan žijící v nájemném bytě je vyplaven vodou z koupelny nájemníků žijících nad jeho bytem, pachatel, aby zvýšil způsobenou škodu jejich jednáním, polévá stěny nebo zařízení svého bytu vodou a snaží se tak škodu zvětšit.

Z právního hlediska při dokazování trestného činu pojistný podvod podle § 250a odst. 1 nebo 2 není potřebné prokazovat, že druhá strana (např. pojišťovna, banka nebo jiný pojistitel) jednali v omylu a nebo, že pachatel o tomto omylu pojistitele věděl. Uvedená forma pojistného podvodu předpokládá i různé formy součinnosti mezi více pachateli.

Další skutkové podstaty podřazené pod odstavce 3–5 jsou kvalifikovanými skutkovými podstatami, vztahujícími se k popisovaným dvěma základním skutkovým podstatám. **Kvalifikované skutkové podstaty co do výše škody se však váží na cizí majetek**, na kterém jednáním uvedeným v odstavci jedna nebo dvě pachatel způsobí škodu nikoliv malou, značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek, nebo škodu velkého rozsahu. V odstavci 4 písm.a) je jako kvalifikovaný způsob postihováno spáchání trestného činu organizovanou skupinou. Po subjektivní stránce k naplnění znaků kvalifikovaných skutkových podstat vztahujících se k výši škody postačuje nedbalost, pokud jde však o organizovanou skupinu, zákon vyžaduje úmysl⁸⁾. Tam, kde znakem kvalifikované skutkové podstaty je následek, např. vznik škody, škoda musí být prokazována.

U trestného činu pojistný podvod podle § 250a odst. 5 trestního zákona je potřebné připomenout, že je zahrnut mezi vyjmenované trestné činy v ustanovení § 167 trestního zákona, tedy ve skutkové podstatě nepřekážení trestného činu.

RESUME

Pojistné podvody svým rozsahem jsou procentuálně zanedbatelnou částí kriminality, svými dopady na veřejné mínění a hodnocení činnosti státního aparátu zabývajícího se odhalováním a vyšetřováním trestné činnosti představují významné hodnotící kritérium.

Autor se ve svém článku zabývá zevrubnou charakteristikou této trestné činnosti. Hodnotí základní kriminologické aspekty, které vedou k páchání pojistných podvodů, podává základní charakteristiku pachatelů a v neposlední řadě rozebírá základní způsoby páchání pojistných podvodů.

V závěru pak na grafech hodnotí vývoj pojistných podvodů za posledních pět let z hlediska základních trestně právních a kriminalistických aspektů.

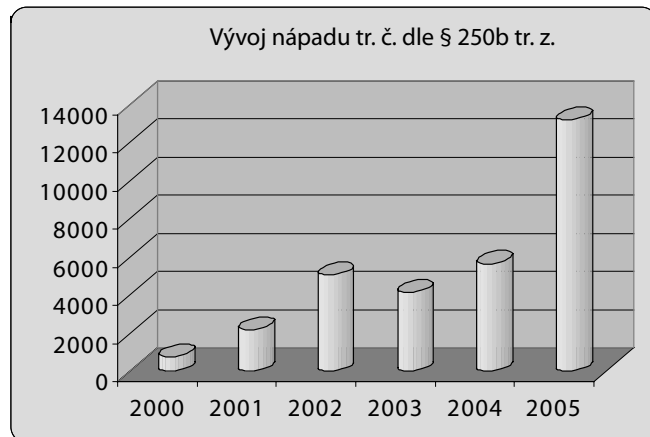
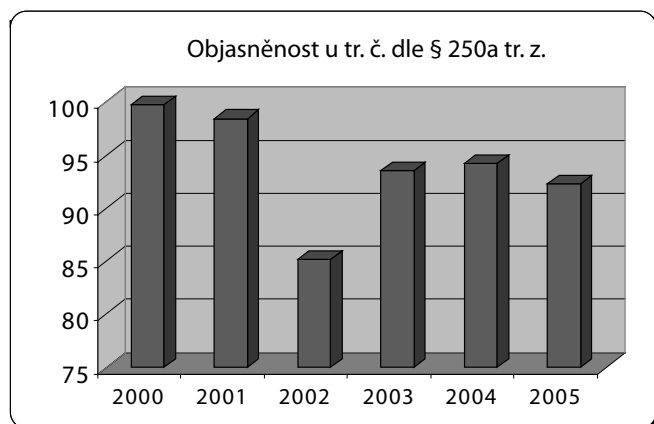
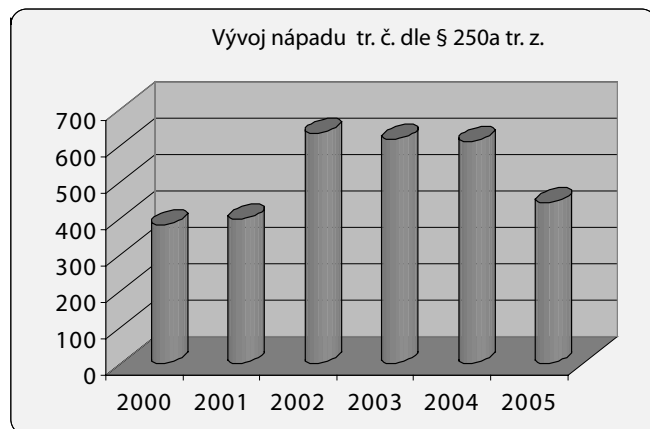
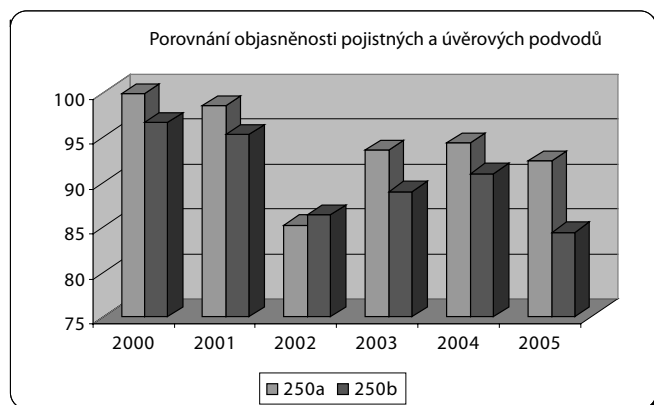
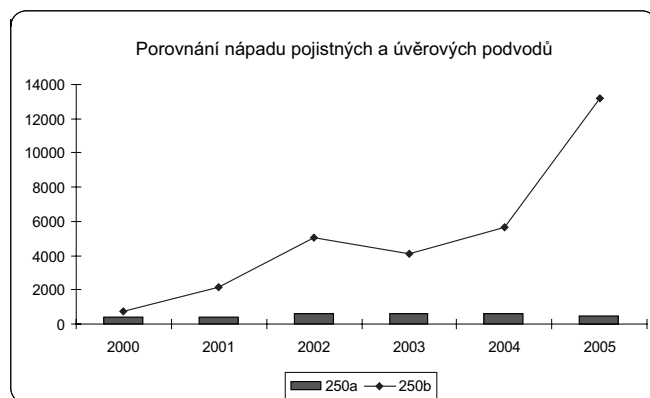
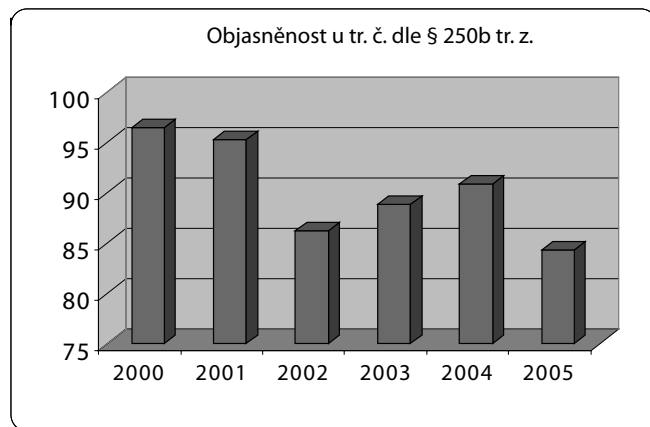
Analýza silničních nehod (problematika pojistných podvodů)

LITERATURA

- [1] CHMELÍK J. a kol.: Pojistné podvody. Služební pomůcka pro PČR. MVČR, Praha, 2000.
 [2] KONRÁD Z., a kol.: Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů. Policejní akademie, Praha, 1996.

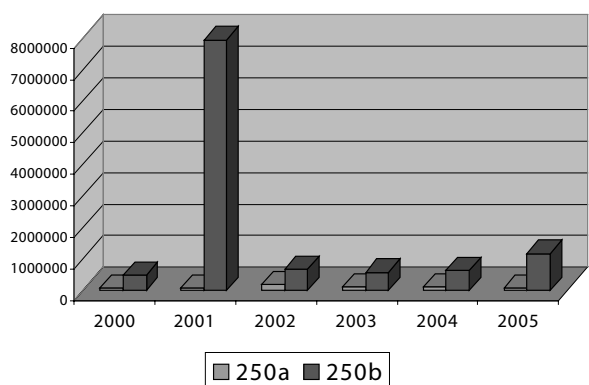
Rok	§	Zjištěno	Objasněno %	Škody (v tis. Kč)
2000	250a	382	99,74	66987
	250b	754	96,55	492514
2001	250a	396	98,48	74105
	250b	2181	95,28	7946364
2002	250a	634	85,17	182411
	250b	5056	86,27	655173
2003	250a	617	93,52	121376
	250b	4131	88,89	573397
2004	250a	611	94,27	115035
	250b	5652	90,89	636727
2005 (k 30. 11.)	250a	442	92,31	66502
	250b	13174	84,36	1171950

§ 250a trestního zákona – pojistný podvod
 § 250b trestního zákona – úvěrový podvod

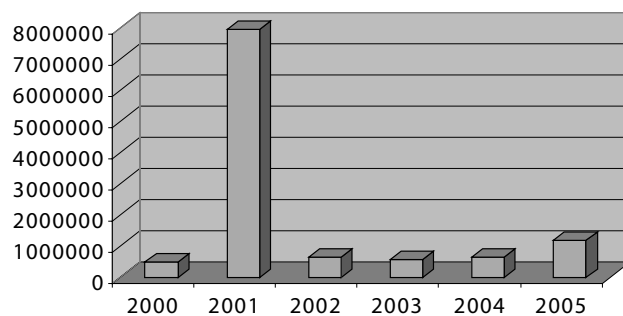

Analýza silničních nehod (problematika pojistných podvodů)

Porovnání škod způsobených pojistnými a úvěrovými podvody

Vývoj škod u tr. č. dle § 250b

Vývoj škod u tr. č. dle § 250a tr. z.

